І чужому научайтесь,
Й свого не цурайтесь …
Т. ШЕВЧЕНКО

СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740
New York's Telephone: BArclay 7-4125

РІК LXVII. Ч. 185. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ВІВТОРОК, 27-го ВЕРЕСНЯ 1960 — 6 ЦЕНТІВ — 6 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, SEPTEMBER 27, 1960 No. 185. VOL. LXVII.

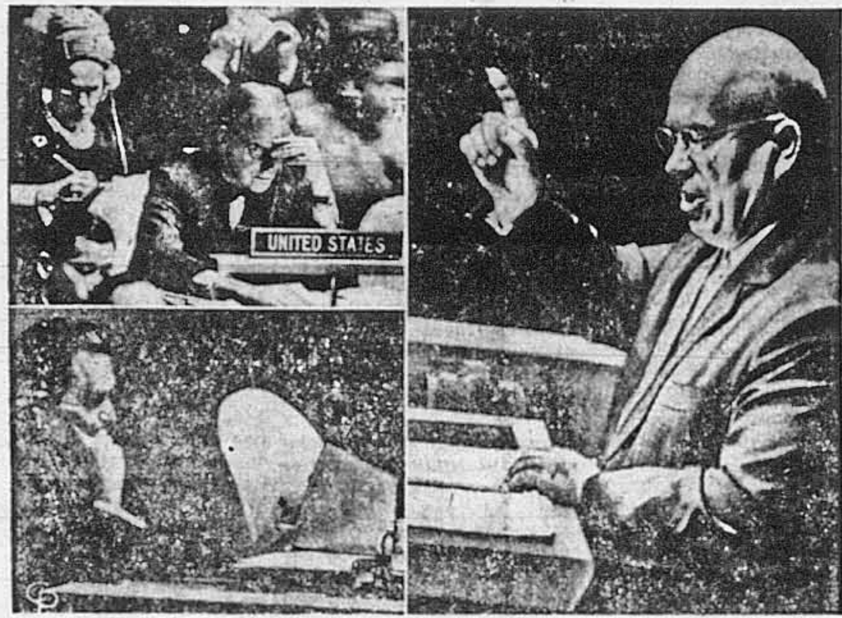
ЗАХІД І БІЛЬШІСТЬ НЕВТРАЛЬНИХ ВІДКИДАЮТЬ ПРОВОКАЦІЮ ХРУЩОВА

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР ГЕРТЕР СТВЕРДИВ, ЩО СОВЄТИ „ПРОГОЛОСИЛИ ВІЙНУ ОБ'ЄДНАНИМ НАЦІЯМ"

Об'єднані Нації. — У п'ятницю 23 ц. м. Нікіта Хрущов виголосив на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй промову, яка тривала рівно 2 години і 20 хвилин та яка була визовом на адресу генерального секретаря ОН Гаммершилда, Об'єднаних Націй і всього вільного світу. Щоб позбавити Гаммершилда, зненавидженого Совєтами за його політику на терені Конґа, його становища генерального секретаря ОН, Хрущов запропонував створити тричленну колеґію, яка керувала б усіми справами Об'єднаних Націй, та яка складалась би по одному представникові від Заходу, комуністичних країн і невтральних. Він загрозив, що продовжування американських летів над Совєтським Союзом може спричинити нову світову війну. В ділянці розброєння повторив давній совєтський плян „тотального й генерального" роззброєння в трьох етапах, разом протягом чотирьох років. Запропонував нову конференцію „на вершинах" в найближчих місяцях, давши зрозуміти, щи вона повинна б відбутися після виборів в Америці, з новим президентом ЗДА. Палко боронив конґолівського прем'єра Люмумбу та ще „сердечніше" висловлювався про кубинського Фіделя Кастра, говорячи його мовою про „американський колоніялізм" і „імперіялізм" супроти Куби. Зголосив внесення, щоб Генеральна Асамблея прийняла резолюцію, яка вимагала б „негайного" скасування колоніяльного стану в усіх країнах, де він існує та уневажнення всіх міждержавних договорів, які одній державі дають привілеї на території іншої, — що у практиці означає, що Хрущов хоче, щоб Об'єднані Нації скасували права З'єдинених Держав в Панамському каналі і американські військові бази в різних заморських країнах. Він водночас заявив „готовість" Совєтського Союзу дати активну „поміч" всім таким країнам, які хотіли б позбутись свого колоніяльного стану. Далі, Хрущов піддав „суґестію", щоб Генеральна Асамблея обміркувалая можливість перенесення осідку Об'єднаних Націй до Женеви, Відня або — Совєтського Союзу. Хрущов облудно вказуват — не називаючи обмеження власної свободи рухів в Америці — на труднощі, що їх має Америка з запевненням особистої свободи делеґатам до Об'єднаних Націй і що тому треба би „звільнити Америку з того тягару"; сам він запевнив, що коли б ОН перенеслись до Совєтського Союзу, то всі їх члени матимуть „повну безпеку і свободу" та не будуть наражені на „расову дискримінацію". Не відповівши ні на одну конструктивну й конкретну пропозицію Айзенгавера, Хрущов саркастично зауважив тільки, що Айзенгавер видно, „забув" про шпиґунську місію літака У—2.

Промову Хрущова оплескували тільки комуністичні делеґати, кубинські і дуже нечисленні з-посеред невтральних. Вона викликала негайну гостру реакцію збоку Америки. Державний секретар Крістіян Гертер безпосередньо після промови Хрущова пішов до кабінету генерального секретаря Даґа Гаммершилда поінформуватись про формальності негайного голосування над вотумом довір'я Гаммершилда. Перетворення генерального секретаріяту в тричленну керівну колеґію та перенесення осідку Об'єднаних Націй практично не викональне, бо вимагає зміни чартеру Об'єднаних Націй і постанови 2/3 членів Генеральної Асамблеї, а таке число голосів ніяк не заявилось би за Совєтами. Крім цього — відразу виявилось, що промова Хрущова одних обурила, других застрашила чи відштовхнула, але нікого, крім таких поплентачів Москви, як Куба і Ґвінея, не приєднала. Державний секретар Гертер заявив зараз того самого дня у відповідях журналістам під час обіду, влаштованого Асоціяцією закордонної преси у готелі Валдорф Асторія, що Хрущов „виповів війну Об'єднаним Націям". Гертер — за твердженням газет — був обурений виступом Хрущова. На тому самому засіданні Асамблеї забрав слово амбасадор ЗДА в ОН Джеймс Водсворт, який покликався на уповноваження від Гертера. Він запротестував проти намагання Хрущова перетворити форум Об'єднаних Націй в трибуну для комуністичної пропаґанди та наталврував „інвективи і фальшівництва", що їх допустився Хрущов. Зокрема він підкреслив, що не ЗДА, але СССР, і то той сам його репрезентант Валеріян Зорін, зірвав конференції розброєння у 1957 р. в Лондоні і в цьому році в Женеві. СССР своїм „вето" внеможливив безсторонвній розгляд справи літака РБ-47. Щодо справи ко-

(Закінчення на стор 4-ій)

КОЛИ ВИГОЛОШУВАНО ВЕЛИКУ БРЕХНЮ… Повних дві години і двадцять мінут говорив совєтський диктатор Нікіта Хрущов на сесії Генеральної Асамблеї Об'єднаних Націй в Ню Йорку минулої п'ятниці, 23-го вересня. Під час його промови на Східній Ріці у дозволеній поліційною охороною відстані плавав прибережний кораблик із великим написом: „Він бреше!" Одною „Великою Брехнею" назвали виступ Хрущова не тільки пресові коментатори, але й вільні дипломати. На фото: Нікіта Хрущов (справа) виголошує свою пропаґандивну брехню, а державний секретар Гертер (зліва вгорі) і генеральний секретар ОН Гаммершилд (внизу) наче б соромились, що мусять її теж слухати.

„НЙТаймс" гостро таврує імперіялізм СССР і брехню Хрущова.

Ню Йорк. — „Ню Йорк Таймс" приніс в суботу 24 ц. м. передову статтю п. н. „Велика брехня Хрущова", яку подаємо в цілості: „Користування брехнями і фальшівництвами не є в комуністів новиною і нормально воно не вимагає коментарів. Але покористуванням Хрущовим технікою великої брехні вчора перед Генеральною Асамблеєю Об'єднаних Націй було безсоромністю, що відбирала мову, та була особливою образою на адресу інтеліґенції всього людства. Та брехня була однаково проста, як безмірна: голова найбільшої колоніяльної імперії наших днів сказав народам світу, що він не має ніяких колоній й із фальшивим обуренням прикидався ворогом колоніялізму. Чоловік, який наказав здусити в крові мадярську революцію, мав відвагу проливати крокодилячі сльози над долею багатьох країн, теперішніх членів Об'єднаних Націй, які осягнули свободу без будь якої війни в останніх роках. Це було безстидне видовище.

Подивімся на совєтську колоніяльну імперію. Вона складається з двох частин. Одну частину становлять держави номінально незалежні, але на стільки основно замотані сіттю московської військової, політичної і економічної потуги, що вони не всилі діяти дійсно незалежно. Цими державами є: Польща, Східня Німеччнина, Мадярщина, Чехословаччина, Румунія, Альбанія, Болгарія, Зовнішня Монголія і Північна Корея. Друга частина совєтської колоніяльної імперії була здвигнена з не-російських народів і країн, які спершу були поневолені царами і включені до їх імперій, а потім поярмлені Леніним і Сталіним так, що вони сьогодні все ще є засалями Москви. Багато народів перебувають в тюрмі народів, якою є нинішній Совєтський Союз, але головними є серед них: українці, білоруси, литовці, латиші, естонці, вірмени, грузини, узбеки, азарбайджанці, узбеки тюркмени, кіорґізи, таджики, казаки, татари, якути й бурія-ти.

Треба вжити всіх способів, щоб колоніялізм скінчився як мога швидше. Але хай Об'єднані Нації і світ будуть певні, що совєтська колоніяльна імперія буде теж туди включена. Ця імперія, на жаль, зростала в тому часі, коли інші імперії минулого часу розсипувалися на наших очах".

Нова дуже гостра антисовєтська передова стаття обявилася в „Н. Й. Таймсі" в понеділок 26 ц. м. п. з. „Це не Москва, пане".

Продовжується з'їзд нотаблів з цілого світу до Ню Йорку

Об'єднані Нації. — В минулу суботу прибув до Ню Йорку президент З'єдиненої Арабської Республіки Гамаль Абдель Нассер. Він відбув зараз у першому дні свого перебування в Ню Йорку наради з ливанським прем'єром Саеб Саляамом, югославським маршалом Тітом, Хрущовим і ґанським президентом Кваме Нкрумагом. Комунікат проголошений після довгої наради Нассера з Тітом, говорить тільки, що обидва ці „невтралісти" в атмосфері „взаємного зрозуміння і приязни" обмірковували різні справи, які є предметом обопільного зацікавлення. У понеділок 26 ц. м. з столиці Індонезії Якарти відлетів до Ню Йорку президент Індонезії Сукарно на чолі 30-членної делеґації, до якої Сукарно включив представників різних індонезійських політичних таборів, навіть завзятих взаємних ворогів. І так, між ними є антикомуністичний шеф штабу індонезійських збройних сил ген. Абдул Гаріс Насуціон, але також лідер індонезійських комуністів — 27-літній Діпа Н. Айдіт. Цей останній заявив, що приїзд до Америки здійснить його мрію. В цьому тижні прибуде до Ню Йорку також йорданський король Гуссейн із своїм прем'єром Бахят Тальгуні та міністром закордонних справ Муса Насіром. В минулу неділю прибув до Ню Йорку англійський прем'єр Ґеролд Мекміллен, який — за твердженням газет — буде головним речником західних держав, що відповість широко на закиди і пропозиції Хрущова. Прилетів також з Індії її прем'єр Джавагарлал Неру, що його привітав поважний ґурт дипломатів. Неру мав згори умовлені зустрічі з през. Айзенгавером, Мекмілленом, Нассером і Тітом.

● **Секретар рільництва** Езра Тефт Бенсон плянує після виборів поїхати до Південної Америки і Азії, щоб там заключити договори про продаж американських харчів, які є в магазинах ЗДА внаслідок кожнорічної надвижки рільничих продуктів.

МУРИНСЬКІ ДЕРЖАВИ ПРОТИ ХРУЩОВА ТА ЗА ОБ'ЄДНАНИМИ НАЦІЯМИ

Об'єднані Нації. — Державний секретар Крістіян Гертер приймав в минулу неділю обідом представників 14-ох держав, допущених на першому засіданні цієї Генеральної Асамблеї до Об'єднаних Націй, в тому числі — 13 муринських країн і Кипр. Державний секретар перестеріг муринських репрезентантів проти проєкту Хрущова щодо відсунення геть Гаммершилда, скасування становища генерального секретаря і введення на його місце тричленного секретаріяту. Гертер звернув увагу, що саме в інтересі малих і слабих держав лежать якнайсильніші Об'єднані Нації з виконним апаратом здатним до негайного діяння. Цю думку цілком підтримав речник муринських держав, прем'єр Тоґа Сильванус Олімпіо. Також Черльз Окаля, міністер закордонних справ Камеруну, висловився негайно після промову Хрущова, що він і його колеґи „неприємно вражені" дією хрущовою промовою. Єдиний ґанський президент Кваме Нкрумаг в своїй промові на Генеральній Асамблеї у минулу п'ятницю також атакував Гаммершилда за його політику в Конґо й боронив Люмумбу, але й він — за твердженням преси — ледви, чи підтримає совєтський внесок. Коли державний секретар Гертер заявив журналістам, що Нкрумаг „виявив бажання стати лідером лівого крила африканських країн" і „виразно схиляється в сторону Совєтського Союзу" — сам Нкрумаг заперечив цьому.

За твердженням газет — Тіто і Нассер будуть переконувати індійського прем'єра Неру, щоб він очолив заходи в справі створення в ОН „третьої сили", яку становили б усі невтральні країни включно з африканськими державами. До цих заходів ніби приєднається також індонезійський „співіснувальний" президент Сукарно. Нассер заапелював в минулу неділю на нараді з кубинським диктатором Фіделем Кастром, щоб він також пристав до невтрального табору. В керівних американських колах — читаємо в коментарях — пильно стежать за цими заходами і розглядають питання, чи за вивіскою невтральности не буде скриватись явна підтримка совєтській закордонній політиці. Американські дипломати сумніваються, чи на той гачок підуть муринські держави, за вийнятком хіба одної Ґвінеї і частинно Ґани.

Айзенгавер відповість Хрущову на його проєкт знищення Об'єднаних Націй

Об'єднані Нації. — През. Айзенгавер відповість Хрущову на його п'ятницевий визов Об'єднаним Націям і всьому вільному світові, але не на форумі Генеральної Асамблеї лиш в одній із трьох промов, зоповіджених на понеділок 26 ц.м. А саме, він прибув в понеділок вранці до Филаделфії, де мав промовляти на конвенції авторизованих бухгальтерів в залі Акедемі оф Мюзік і на зборах організації Прихильників Айзенгавера у Филаделфійському Белвю-Страдфорд готелі. Вечером того самого дня був заповіджений виступ Президента на бенкеті в Статлер готелі в Ню Йорку з нагоди „золотого ювілею" Крайової конференції католицьких добродійних організацій. За твердженням газет — якщо не в усіх цих своїх виступах, то напевне в нюйоркському Президент займеться передусім закордонно-політичними проблемами, причому буде неможливо поминути таку подію, як суботніш-ня промова Хрущова. Президент солідаризується з заявами в цій справі, що їх зробили державний секретар Гертер і амбасадор ЗДА в ОН Водсворт, але сам ще не сказав нічого про виступ Хрущова. Заповіджено, що у понеділок 26 ц.м. Президент матиме розмови спершу з індійським прем'єром Неру, після того з єгипетсько-сирійським президентом Нассером. У вівторок вранці він конферуватиме з англійським прем'єром Мекмілленом, а після того з канадійським прем'єром Діфенбейкером. До Вашинґтону Президент повернеться на офіційний обід у честь японського престолонаслідника князя Акігіто, який прибув на довші відвідини до З'єдинених Держав з своєю гарною молодою дружиною.

ЗДА спустили на воду найбільший в світі корабель атомовий літаконосець „Ентерпрайс"

Ню Порт, Вірджінія. — Фльота 24-го вересня спустила на воду найбільший в світі корабель 83.350-тонновий нуклеарний літаканосець — „Ентерпрайс". 15.000 осіб приглядалися церемонії хрещення цього морського велетня 1.101 стопу завдовжки. О год. 10.30 перед полуднем корабель був на воді; цей новий літаконосець має заступити славний корабель „Біґ Е" з другої світової війни, який був „прапорним" кораблем адмірала фльоти Вільяма Ф. Галсі. Дружина секретаря фльоти пані Вілліям Б. Франкі, розбила традиційну пляшку шампана до носа корабля і тим способом охрестила літаконосець „Ентерпрайс". Головну промову виголосив шеф морських операцій адмірал Арлі А. Бирк, який сказав, що „вісім нуклеарних реакторів, вможливлюють літаконосцеві 20 разів об'їхати землю без доповнювання пального. Цей корабель додасть дуже багато до того, що наша країна зможе припинити будь-яку ворожу військову аґресію". Понад новим літаконосцеві кружляли 16 джетових нищильників фльоти. На закінчення церемонії спущення на воду літаконосця „Ентерпрайс" підводний човен „Роберт Е. Лі" випустив дві пробні ракети, якими він є озброєний. Це вперше стояли поніч себе атомовий підводний човен і перший у світі нуклеарний літаконосець. Літаконосець „Ентерпрайс" не пішов із водою, тільки води ріки Джеймс пущено до доків, де збудовано новий літаконосець, і так він опинився на воді. „Ентерпрайс" має швидкість 30 вузлів і є на ньому такі влаштування і комунікаційна система, яка зможе команданта корабля повідомляти про ворожу небезпеку.

Ів. Вовчук уступив з головства в ООЧСУ

Ню Йорк. — В числі 9-ому за вересень 1960 р. місячника „Вістник", органу Організації Оборони Чотирьох Свобід України, надруковане повідомлення проф. Івана Вовчука, що він на засіданні Гол. Управи ООЧСУ в дні 11 вересня ц.р. склав обов'язки редактора цього журналу і голови Головної Управи Організації Оборони Чотирьох Свобід України і що він відходить від праці, яку виконував досі. Під цим повідомленням вміщена подяка Гол. Управи за підписами в. о. голови Теодора Качалуби і ген. секретаря д-ра Володимира Нестерчука в якій сказано, що Гол. Управа прийняла з жалем заяву проф. І. Вовчука і складає йому подяку за довголітню та віддану працю на обидвох постах. Провід організації перейняв тепер, як виконуючий обов'язки голови, п. Теодор Качалуба.

КЕННЕДІ ОБІЦЯЄ ЗНИЖКУ ЦІН, НІКСОН ПРОПОНУЄ ЗБІЛЬШИТИ ДОПОМОГУ ШКОЛАМ

Ричард Ніксон — Джан Кеннеді

Клівленд, Огайо. — В неділю 25-го вересня демократичний кандидат на президента сенатор Джан Ф. Кеннеді вів виборчу кампанію в Клівленді, де його оваційно вітала 200,000 юрба народу, що стояв на вулицях міста, а на збори в парку над берегом Ірі явилося 120,000 осіб, як оцінюють демократи, хоч преса уважає, що ті числа перебільшені. Та все ж таки, це була найбільша юрба народу в цьогорічній виборчій кампанії. Подібно вітали юрби виборців президента Айзенгавера в його виборчій кампанії 1956 року, а в 1936 році президента Ф. Д. Рузвелта. Кеннеді в своїй промові виступив проти твердження республіканців про те, що Ніксон — це людина досвіду і тому він надається на пост президента. Кеннеді казав, що Ніксон очолював Кабінетний Комітет в справах стабільности цін і економічного росту, але той Комітет нічого не зробив, тільки засідав і видавав комунікати про свої засідання, але не вспів припинити ріст цін на товари щоденного вжитку, ані не міг подбати про ріст економіки. „Вони тільки звітували про свої засідання", — казав Кеннеді, і тому не видко в цій ділянці жадного досвіду віце - президента. Кеннеді наводив голоси преси про діяльність цього Комітету, які критично ставилися до нього, кажучи, як наприклад „Волл Стріт Джернал", що крім звітів про засідання „немає жадних рекомендацій, що робити", щоб економіка зростала і щоб ціни не зростали. Кеннеді в своїй промові атакував економіку уряду президента Айзенгавера, за яку відповідає і віце - президент Ніксон, який очолював Кабінетний Комітет, що мав дбати про ріст економіки та поборювати інфляцію. Кеннеді обіцяв дійсно припинити ріст цін. В політичних колах звертають увагу на те, що на зборах, де промовляв сенатор Кеннеді, не було визначного демократичного політика сенатора Френка Дж. Лавші, який не є в приязних вiносинах із демократичним політиком Ресм Т. Міллером, який організував збори для Кеннеді. Після промови в Клівленді, Кеннеді відлетів до Шикаґа, де має підготовлятися до публічних дебат із Ніксоном на телевізії в понеділок увечері. 25-го вересня Ніксон випустив нову книжечку про те, як він думає допомагати шкільництву, коли б став президентом. Це вже третя з черги книжечка, в якій віце - президент порушує головні пункти своєї програми. В цій книжечці Ніксон дещо розходиться з політикою уряду президента Айзенгавера і підтримує пляни республіканської виборчої плятформи, прийнятої на номінаційній конвенції. Ніксон обіцяє збільшити федеральні видатки на будову шкіл, але висловлюється проти того, щоб фонди з федеральної допомоги йшли на збільшення учительських платень. Він заявляє, що учительські платні можна буде збільшити, бо коли стейти дістануть федеральні фонди на будову шкіл, тоді зможуть видати свої фонди на поправу учительських платень. Демократичний кандидат є за те, щоб уряд давав фонди і на будову шкіл і на збільшення учительських платень. На думку Ніксона збільшення федеральних фондів на шкільництво можна буде вжити в першу чергу на сплату довгів, затягнених на будову шкільних будинків, а також на сплату відсотків від заборгувань, які стейти й місцеві самоуправи затягають на те, щоб будувати нові шкільні доми. Секретар здоров'я, виховання і добродійности Артур С. Флемінґ заявив на пресовій конференції, що допомога уряду для збільшення платень учителям вимагала б федеральної контролі над шкільництвом, а проти цього виступають стейти.

В АМЕРИЦІ

● **Посадник - демократ** Ню Йорку Роберт Ваґнер не виїздив на летовище вітати президента Айзенгавера, коли він прибував до того міста, але в четвер 22-го вересня він поїхав на Міжнародне летовище, щоб в імені 8-мільйонового міста привітати голову ЗДА, бо хотів показати світові, що все населення цієї країни, без різниці політичних переконань, стоїть при своєму Президенті і підтримує його політику, яка протиставиться комуністичному насиллю.

● **Сенатор - демократ** з Ореґону Вейн Морс назвав промову президента Айзенгавера на Генеральній Асамблеї Об'єднаних Націй в четвер 22-го вересня „дійсно славною промовою", яка належить до „найважливіших промов", які Айзенгавер досі виголосив, бо вона є зворотним пунктном, який повинен привести до того, що „світ мав би прийняти систему справедливости, здійснювану за допомогою закону".

● **Фінансовий секретар** Американської Федерації Праці — Конґресу Індустрійних Організацій Вілліям Шніцер виступив проти республіканського кандидата на президента віце-президента Ричарда М. Ніксона, кажучи, що він досі ніколи не цікавився робітничими проблемами і не зустрічався з головою АФП — КІО Джорджом Міні.

● **Колишній** державний секретар за часів президентури Гаррі С. Трумана Джеймс Ф. Бирнс заявив, що демократичний кандидат на президента сенатор Ф. Кеннеді склав був „приємну і прихильну для Хрущова заяву, і тому він не надається на таке високе становище. „Президентура — це не є пост для незрілої і поривчастої людини" — казав 81-річний Бирнс.

У СВІТІ

● **В Японії,** у віддалі 180 миль від американської морсько - летунської бази на Окінаві, американський військовий літак, в якому були 23 військовики плюс 6 осіб залоги загорівся в повітрі і пробував осісти на морі, але з такою силою вдарив об його поверхню, що розлетівся. Всі 29 американців згинули. Літаки й кораблі, які поспішили з допомогою на заклик пілота безпосередньо перед катастрофою, знайшли вже лише рештки літака та деякі тіла серед морських хвиль.

● **У Лондоні** прийшло в минулий четвер до справжньої битви між демонстрантами і поліцією у зв'язку з насильним викиданням деяких мешканців з їх помешкань внаслідок незаплачення підвищеного комірного. За комірниками заступились спершу їх сусіди, але швидко юрба зросла до 1,000 осіб, які активно заатакували поліціянтів. Демонстранти перевернули поверховий автобус і пошкодили багато авт. Коло 700 поліціянтів привернули порядок, але справа наробила великого шуму.

● **Французький уряд** заборонив колишньому шефові штабу й колишньому командантові французьких військ в Альжирі, 5-зірковому генералові Раулеві Салянові вернутись з Парижу до свого дому в Альжирі у зв'язку з його виступами проти політики президента де Ґолля в справі Альжиру. 61-річного ген. Салана перенесено в минулому році в стан спочинку. Після відкликання з Альжиру, він був губернатором Парижу.

● **В Багдаді,** столиці Іраку, 30,000 арабів взяло участь у вуличному демонстраційному поході проти існуючого там диктаторського режиму генерала Абдула Каріма Кассіма, який прийшов до влади внаслідок кривавого перевороту 14-го липня 1958 року. Теперішніми демонстрантами були націоналісти, прихильні єгипетському президентові Нассерові. Кассім лявірує між націоналістами і комуністами. У згаданому перевороті його прихильники вбили короля Фейсала II і всю тодішню урядову прозахідню верхівку.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sun s, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc., 81-83 Grand St. Jersey City. N. J.
Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N. J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917. — authorized July 31, 1918
Адреса: SVOBODA", P.O. Box 346, JERSEY CITY 3. N. J.

Після виступу Айзенгавера

Зірвання Паризької конференції „на вершинах", сполучене з відкликанням запросин Айзенгавера приїхати до СССР; виступлення з Женевської конференції роззброєння; збиття американського літака типу РБ-47 над північно - східньою частиною Атлянтику; інсценізування на спілку з Пейпінґом антиамериканських демонстрацій в Токію; акція на Кубі і в Конго; врешті барабанна пропаґанда ненависти до Америки, ведена промовами, пресою та радіо і насичена персональними образами проти Айзенгавера, — все це виявляло політичний наступ Совєтів. Ціль того наступу була дуже виразна: обнизити престиж Америки і всього вільного світу, підірвати впливи ЗДА на Далекому Сході, в латинській Америці та в Африці і втиснутися в ту ніби порожнечу, яка витворилася в Конго після відходу Бельгії і на Кубі після повалення диктаторського режиму Батісти. Поворот Москви до метод холодної війни мав, ніби, скріпити повагу Москви в сателітних державах і в СССР. Рішення Хрущова приїхати особисто до Ню Йорку на Генеральну Асамблею ОН і його заклик до 82-ох держав - членів ОН вислати на Асамблею своїх прем'єрів мав так само виразну ціль — здраматизувати совєтську дипломатичну активність і пропаґанду.

Нема сумніву, що ця совєтська метушня наробила у широкому світі чимало заколоту. Однак, — ситуація поважно змінюється — у некорисгь Москви і в користь Америки. У Конго большевики перетягли струну, настрашивши транспортами своїх літаків та зброї для Люмумби і своєю комуністичною пропаґандою розумніших людей в Конго і інших африканських країнах. Люмумба програв, совєтського і комуністичного амбасадорів з Конга викинено, совєтські літаки з кількасотма „техніками" й тоннами пропаґандивної літератури відіслано геть, а новий конголійський режим таврує прокомуністичні симпатії президентів Ґани й Ґвінеї і спирається на Захід. Спроба Москви дістатися назад до Конга, спричинивши поразку генерального секретаря Гаммершилда і змінивши в тій країні командування військ ОН, — скінчилась для неї ще гіршою програю: вона зазнала страшної компромітації, коли спершу більшість на Раді Безпеки, а потім 70 членів надзвичайної Генеральної Асамблеї висловили довір'я Гаммершилдові і потвердили його компетенції в Конго, перестерігши Москву проти дальшого втручання в справи цієї країни. В латинській Америці Совєти також програли, бо обидві конференції — в Сан Хозе і в Боґоті — виявили одностайний фронт усіх латинських держав по стороні і під проводом Америки з ізоляцією просовєтської Куби. Обмеження свободи рухів Хрущова і Кастра в Ню Йорку та постійні демонстрації проти них були важким ударом для їх персонального престижу.

Виступ Айзенгавера в Об'єднаних Націях, враження, яке його промова зробила на приявних, спільний обід Президента з 18-ма південно американськими лідерами, зустрічі й наради з різними лідерами світу з поминенням Хрущова та його сателітів — підкреслили активність американської дипломатії. Японсько - американський договір ратифіковано, і японський міністер закордонних справ привіз нове запрошення Айзенгаверові. Завели надії Москви, пов'язані із зміною режимів у Південній Кореї і Туреччині. А всі познаки вказують, що в справі міжнародного роззброєння конкретні пропозиції Айзенгавера матимуть серед невтральних краще зрозуміння, як пропаґандивні фрази Хрущова про генеральне й тотальне роззброєння — негайно і без контролі.

Західні коментатори передбачають, що Нікіта Хрущов ще пожаліє того, що вибрався до Ню Йорку, бо ця подорож може скінчитися також і його особистою політичною поразкою — вони можуть приспішити кінець його кар'єри.

Хрущов і демонстрації

Протестаційна акція проти Хрущова й інших диктаторів, що почалася антихрущовськими демонстраціями в неділю 18-го вересня і що, набираючи інколи досить бурхливих форм, як, наприклад, у понеділок 19-го вересня під час приїзду Хрущова кораблем „Балтика" до Ню Йорку, продовжується майже кожного дня у вигляді мирного пікетування під будинком совєтської делеґації до ОН і під час його виїздів в інші місця Манґеттену, удостоїлася всього п'яти рядків згадки в повідомленні ТАСС-у з 19-го вересня, передрукованому всією совєтською пресою. Ця згадка, типова для совєтської забріханости, звучить: „Провалилися також і жалюгідні спроби купки відщепенців, пригорнутих американською реакцією, закаламутити урочистість хвилини своїми провокаційними вилазками".

Подаючи таке лякомічне і цілком брехливе повідомлення, совєтська преса не згадує ані словом навіть заввааг Хрущова на тему отих дуже неприємних і дошкульних для нього демонстрацій, зроблених у розмовах з американськими журналістами. Як виходить із змісту цих завваг, реакція Хрущова на ворожі до нього демонстрації була вповні для нього типовою, значить, хамською й демагогічною, але водночас із цим і розгубленою.

Чи не найбільш характеристичною для Хрущова, як диктатора тоталітарної держави, була його заввага з приводу зорганізованого американськими портовими робітниками леґального і мирного пікетування під час приїзду корабля „Балтика" до Ню Йорку і почеплених на їх човнах побажань вроді „Згинь, драбуго!" і „Нехай тебе шляк трафить, голото!". Цією заввагою він висловив своє здивування, що американський уряд дозволяє на виступи, на які „не дозволив би ніякий інший уряд у світі". Цією своєю заявою Хрущов довів, що увесь світ трактує він з точки зору комуністичного диктатора, який ніколи і ні в якому разі не дозволив би на такого роду демократичний вияв опінії в керованій ним країні.

Під час своїх остентаційних розмов з журналістами, ведених з балькону будинку совєтської делеґації в ОН, Хрущов пробував злегковажити, а то й висміяти демонстрації, заявляючи саркастично, що демонстранти є найкращими американцями, бо вони найдужче кричать, і порівнюючи їх з тим, що лежить під копитами поліційних коней. Цього ж дня, з'явившися вдруге на бальконі і побачивши між демонстрантами й пікетувальниками ґрупу американських студентів, висловився зневажливо про них, як про цвіт американської молоді, і назвав демонстрантів хуліґанами.

Але найбільш типовою і характеристичною для совєтської ментальности Хрущова була його заява з приводу багатотисячної демонстрації, яка зустрічала й „прощала" його в четвер 22-го вересня під час приїзду і від'їзду з готелю „Пляза" ворожими вигуками та транспарентами, і в якій взяли участь американські жінки — резидентки цього готелю. Запитаний журналістами про ці демонстрації, Хрущов відповів, що в Америці все базується на долярах, а тому, мовляв, не тяжко завербувати до пікетування людей, і то навіть з плякатами, заплативши їм по вісім долярів на день. Цією своєю відповіддю Хрущов виявив не тільки своє повне нерозуміння Америки й американської демократії, але й повну незорієнтованість у внутрішніх справах країни, якій хоче він протиставитися і яку намагається перемогти на міжнародному терені.

Усіма ж своїми заввагами, своєю непогамованою і безглуздою реакцією на безперервні, ворожі до нього демонстрації Хрущов довів, що прийняття, якого він зазнав тут, перекреслило у великій мірі його диверсійні у відношенні до ЗДА пляни на на терені ОН і ЗДА.

I. Світ

ЧЕРВОНИЙ КИТАЙ І ОН

Приїзд ката України Хрущова на сесію Об'єднаних Націй в Ню Йорку, крім звичайних цілей пропаґанди, має ще й іншу важливу ціль для комуністичної московської імперії: впровадити до ОН червоний Китай, хоч між Москвою і Пейпінґом існують не тільки ідеологічні, але й геополітичні суперечності. Без огляду на те, що майже кожного дня надходять вістки про загострення цих суперечностей, між ними все ж триває тісна співпраця, бо Москва не може піти на одвертий розрив, так само як Пейпінґ не може покладатися тільки на власні сили, бо поза 600 мільйонами населення він не має в країні міцних коренів і матеріяльних ресурсів для швидкої розбудови промисловости.

Вже не раз доводилося нам писати про національний уряд Китаю на Формозі, що його Пейпінґ і Москва за всяку ціну намагаються позбавити членства в ОН, щоб здобути політичні зв'язки та впливи на західнім узбережжі Тихого океану.

На жаль, національний уряд Китаю дуже часто робить політичні помилки, які шкодять йому в очах світової політики. Так, недавно у Тайпеї заарештовано видавця і редактора поважного китайського часопису Леї Чанґа, що є одним з організаторів антикомуністичної китайської демократичної партії. Урядові, зокрема військові кола, твердять, що часопис Леї Чанґа захитував дух населення, — „широко розписуючи, як був усунений корейський президент Рі і твердячи, що однопартійна система, яка панує на Формозі, не відповідає сучасності". А це, мовляв, удар по престижу партії Гоміндану, заснованої в 1925 р. Чіян Кай-шеком на принципах учення Сун Ят-сена.

Однопартійна система в Китаї була до кінця другої світової війни, коли на короткий час постало було кілька партій, заснованих та керованих амбітними людьми, що з певних причин не поділяли плянів і тактики Гоміндану. З евакуацією на Формозу ці партії перестали існувати.

Вказуючи на цей нібито дрібний факт арештування Леї Ченґа, хочемо звернути увагу, що в сучасних обставинах подібні потягнення в демократичних або союзних країнах викликають нову хвилю пропаґанди проти вільного світу. В пропаґандивній війні такі факти мають велике значення.

Усунути Формозу з ОН і ввести туди аґресора та узурпатора, комуністичний Пейпінґ — головне завдання большевиків сьогодні, хоч не виключене, що це завдання може стати другорядним, якщо Москві вдасться створити в Африці замішання і розбудувати там свої впливи.

Треба підкреслити, що Китай є такий самий аґресор і поневолювач інших народів як і Московщина. Адже поширення Китаю, яке почалося в століттях перед Різдвом Христовим, завжди відбувалося за рахунок сусідніх народів, часто з їх окитайщенням. Китайська еліта ставала щораз більш аґресивною, і тільки монголи, народи Сіянґу і, очевидно, тибетці не піддавалися її тисненню. Але манджури зникли з життьових просторів Манджуурії, а їх еліта скитайщилася ще під час правління манджурської династії в Китаї.

Тубільне населення Формози не має симпатій до адміністрації національного уряду, бо його можливості в політичній, культурній і в економічній ділянках дуже обмежено. Тубільці дивляться на тих, що з „головної землі" як на втікачів - зайд, що не мають свого коріння на острові. Це — слабка точка уряду, на якій користає комуністична пропаганда, хоч тубільні формозці ворожо наставлені до комунізму.

Крім цієї закулісової сторони національного уряду, під час обговорення китайської справи велике значення матиме справа Тибету, яку має порушити спеціяльна делеґація Даляй-лями.

Президент Афро-Азійської Ради, відомий індуський політичний діяч Нараян просив Неру виступити в обороні Тибету. В своїй заяві він вказав, що „не має підстав думати, що дискусії в ОН дадуть політичні висліди, але це було б неоправданою помилкою не зайняти твердої позиції з огляду на певні чи непевні причини".

Ця позиція, висловлена Нараяном, мабуть, заважить на виступах в ОН представників Індії і інших держав, зокрема азійських та африканських*).

У відношенні до китайського питання серед західніх держав також нема єдности, і справа членства червоного Китаю в ОН набирає щораз гострішого значення, не зважаючи на зростаючу аґресивність Пейпінґу супроти його сусідів. У своїй політиці супроти сусідніх народів, Китай керується емоціональними почуваннями вищости над ними, вважаючи, що 600-мільйоновий нарід з 4-тисячорічною писаною історією найкраще знає, що є „правдиве життя".

Наприкінці 16 століття японський правитель Хідеоші Тайотомі в імені імператора вислав до китайського імператора посольство з багатими дарунками. У відповідь він дістав листа з зазначенням, що китайський імператор „радий цьому знакові вірности і надає йому (Хідеоші) титул короля Японії..." Це була образа, яку японці хотіли вимазати зі сторінок історії у військових подіях 1932-1945 років.

Чи не є й сьогодні одним із промоторів у деяких потягненях китайців бажання грати першу ролю в світовій політиці, стати керівником усіх не-білих народів? І чи не стоїть їм у цьому Москва на перешкоді?

В таких умовинах совєтська акція із справою членства червоного Китаю в ОН має особливе значення. Сам Пейпінґ не піде прохати членства, не буде кланятися, він може почекати на запрошення.

*) Важливим є, що проблему представництва Китаю в ОН внесла в цій сесії Москва, а не Індія, як то було на попередніх чотирьох сесіях. Одна Індія, здається змінює своє становище, переходячи до пасивности.

Олег Лисяк

ДВІ ВІЗИТИ НІКИТИ

Рік тому, під час першої візити Нікіти Хрущова в Америці, „Свобода" випустила „хрущовське число", що викликало велику реакцію серед американської читацької публіки, до якої, завдяки випущенню нашого щоденника на газетні „стенди" (зокрема в Ню Йорку), це число, — в кількості кількадесятьох тисяч примірників — таки дійшло.

Реакція, очевидно, була різна. Багатьом людям тоді щойно відкрилися очі, зокрема на факт, що у Хрущова не лише мадярська справа на сумлінні — але й що він заслужив собі слушно на криваве імення „ката України". Кілька моїх знайомих американців, які прочитали це число „Свободи", висловлювали свої почування у формі легкого докору, мовляв, „Якої біди ви це все витягаєте тепер? Світ хоче миритися, ми знаємо, що той „рашен мужік" не надається до сальону, але навіщо це все тепер розтрублювати?" Один мій приятель і великий прихильник української справи, якому я дав виправити репортаж про мою „зустріч" з Нікітою у Львові в 1939 р. (до цього ж числа „Свободи"), зробив сумлінно свою роботу коректора мови, але сказав: „Я не є певний, що роблю добре діло. Я знаю, що ви маєте 100% рації, але чи не краще було б тепер цю справу промовчати? Зокрема, поки він наш гість..."

Тепер справа виглядає вже трохи інакше. Вистачило, щоб Нікіта зірвав Паризьку конференцію, образив Айзенавера і посадив у тюрму кількох американських летунів, зістреливши перед тим їх літак, — вистачило, одним словом, щоб американці зустрілися безпосередньо з дійсним обличчям московського хама, без маски йовіяльного слов'янського дядька — і вже наставлення майже цілої Америки зовсім змінилося.

Вже протестують і пікетують не лише українська національна група, не лише мадяри і балтійці, і ніхто не здвигає плечима, мовляв: „Пощо це все потрібне?" Вже навіть „тверді хлопці" з юнії лонґшорменів виписують для Нікіти „привітальні" транспаренти. До речі, один з цих транспарентів дуже припав мені до серця. Він може трохи „твердомовний", але все таки варто його зацитувати. Ось він: "Roses are red, violets are blue — Stalin dropped dead — How about you?"

Цим написом вітали робітники Нікіту в нюйоркській пристані, ще поки „Балтика" заплила до пристані. З одним із учнів школи українознавства, що мешкає кілька років у моїй хаті, ми переклали цей текст на українську мову. Текст (з конечности також трохи „гостромовний", і, може, не всім учителям із школи він сподобався б: „Фіялки і троянди цвітуть за горою — Сталіна шляк трафив, ну, а що з тобою?

Трохи дивним дисонансом у загальній антихрущовській настанові Америки під час його приїзду була не лише поява між вітальниками, комуністичними головачами американського мільйонера Ітона Сайруса, який отримав большевицьку нагороду миру ім. Леніна, але також деякі телевізійні програми. Якраз в неділю перед прибуттям „Балтики" програма, спонзорована асекураційною фірмою „Пруденшел" під назвою „20-те сторіччя", надавала фільмовий репортаж „Сталінград", опертий на автентичних фільмових знімках німецьких і совєтських воєнних репортерів. Загальний „моральний сенс" цього репортажу був менш-більш такий: могутня німецька армія, під проводом 24 генералів не дала ради з совєтським вояком у Сталінграді і, що найважніще, з совєтською зимою. Хоч як тверді були німецькі солдати, але зламала їх сила совєтського „бойца", сила лютого морозу та снігові завії — сила „генерала Зими". Крім цього: Совєти не визнають на практиці Женевської конвенції щодо полонених, і борони Боже когонебудь попасти в совєтські руки. Із 200 тисяч полонених у Сталінграді, повернулося додому лише 5,000. Решта не повернеться ніколи... А тим, хто довів до цього всього, був Нікіта Сергєєвич Хрущов, показаний в останній частині фільму, як він обіймає і цілує генерала Гречка в нагороду за перемогу в Сталінграді. Вистачило б ще додати: Ну, а тепер, хлопці, хто хоче зачинати собі з Нікітою?

Також Ед Салливен не дуже пописався з своєю програмою напередодні приїзду кривавого Нікіти. Свою програму з Москви дав він з піснями в російській мові, з своєю заявою по-російськи, що він щасливий, що може виступати у „вашей вєлікой странє", з показом „Красноармейського Ансамбля Пєсні і Пляскі", що виступає, як відомо, в МВД-івських уніформах, з акторами свого ансамблю, що вимахують на совєтській сцені совєтськими прапорцями із фіналом у формі пісні „коли пізнаю вас краще" з фільму „Король і я", співаним в російській мові. Вкінці Салливен договорився до того, що „росіяни люблять американський джаз і взагалі Америку". Щоб хто так був здоров? — як казали у Львові на Кракіданах.

До речі, коли співачка з ансамблю Салливана виконувала згадану пісню по-російськи, коли показували знімки в московському парку совєтській публіці, аж жалко було дивитися, як „вільні громадяни" СССР сиділи ніяково, не знаючи, що робити з собою: а ну ж це яка провокація і потім посадять на десять років до „іспрaвітєльно - трудового" табору за контакт з „акулами Волл Стріту"?

ЗАМЕЛО...

Замело, завіяло стежки,
Закрутило вихором на хаті,
І летять, біліються сніжки,
Як в долині вівці волохаті.

Може, то дрібні твої листи
Піднімає в небо хуртовина!
Поміж нами доли і мости,
Дні і ночі, і любов єдина.

Не смутись, далека,
не зважай,
Гожий вечір став
над берегами,
Під снігами спіє урожай,
Рута-м'ята сходить
під снігами.

АНДРІЙ МАЛИШКО

З Совєтської Преси

Відновлення Софійського Собору

Як повідомляє „Радянська Україна", у Софійському Соборі в Києві завершено реставрацію унікального фрескового розпису центрального порталу. Під час відбудови собору архітектори зберегли його пізніший зовнішній вигляд у стилі українського барокка. В обстанову XI століття відвідувач храму, оберненого большевиками на музей, потрапляє лише переступивши поріг будівлі. Перед ним постають величні аркилуки, могутні банясті й склепінчасті перекриття — чудеса будівельної техніки того часу, які й нині вражають своєю красою і монументальністю. Майже повністю відновлено первісний декор собору. Фресковий розпис стародавніх майстрів розкрито на площі стін у сотні квадратових метрів. Реставровано мозаїчні зображення „Оранта", „Пантократ", „Євхаристія", майже всі сорок медальйонів „Севастійських мучеників" і ввесь мозаїчний орнамент. Під час реставраційних робіт широко використовувано синтетичні смоли, що повністю імітують смальту. Очищено від усіх пізніших нашарувань підлогу собору. Розкрито шиферні плити з стародавнім орнаментом та інкрустаціями, які частково збереглися.

Полюють на „радіозайців"

В Совєтському Союзі кожний радіоприймач і телевізор має бути зареєстрований в Міністерстві зв'язку, а з власників цих апаратів стягають абонементну платню. Ось як описує контролю користування радіо- і телевізійними апаратами кореспондент „Ізвєстій" Пархомовський в числі з 26-го липня ц. р.:

До помешкання громадянина Н. з'являється контролер з Міністерства зв'язку.

— Чи маєте телевізор?

— Ні, у нас нема телевізора. Старий ми продали, а на новий ще черга не підійшла.

— В такому разі дозвольте заглянути до вас у шафу.

— Будь ласка.

Він відкриває шафу, заглядає туди і знов закриває.

— А під ліжко можна подивитись?

— Дивіться й під ліжко.

Став він рачки, під коліна хустку до носа поклав, пошарував руками.

— Ну, тепер все в порядку. Мені дуже шкода, що я вас потурбував.

— А чи багато вас таких ходить по місті? — питає Н.

— Багато... Чоловіка з п'ятсот. За один місяць 150.000 мешкань перевірили!

Жнива на Сибіру

Дощова осінь в Сибіру. Густі чорні хмари повили небо. На широких колгоспних і радгоспних ланах — жнива в розпалі. Одначе, — пише московський кореспондент „Ізвєстій" у числі з 19 вересня ц. р., — не зважаючи на всі зусилля механізаторів, збирання врожаю в Новосибірській області затримується. Надзвичайно повільно підбирають і обмолочують збіжжя. Розрив між косовицею і обмолотом становить сотні тисяч гектарів. На багатьох ланах валки починають проростати, а це, безсумнівно, спричинить великі втрати збіжжя. Тепер у господарствах області темп обмолоту нижчий від темпу косовиці у десять разів і скошена пшениця в одному лише Черепанівському районі лежить на площі 30,000 гектарів.

Сосюра набив собі руку

Володимир Сосюра, 60-річчя якого недавно урочисто в Києві відзначили, свій багатий досвід у звеличуванні „отця народів" Сталіна використовує тепер у відношенні до Хрущова. Ось якими суперменівськими властивостями наділяє він нинішнього московського диктатора у своїх віршиках, зроблених під „Полтаву" Пушкіна:

. . . Заводів гулом,
шумом жита,
І дивиться Хрущов Микита
Спокійно в грозяную даль...
У нього нерви наче сталь,
Він зиму оберта на літо
Для щастя наших поколінь.
Мільйони — він!
його не збити
З путі в комуни далечінь...

Микола Понеділок

ПОРТРЕТ У ЗОЛОТІЙ РЯМЦІ

(2)

— Не витрачайте, — кажу, — містере Іксе, сили та спускайтеся на дно.

— Як саме?

— Дуже просто. Цей столик, — кажу, заробітку вам не дасть. Ви ліпше замініть товар — покладіть на столик, замість Хрущова, книжечки про те, як розводити собак, — напевно щось вторгуєте.

— Иди геть! Не злости мене.

Ну я й пішов... Наступного дня заскакую... цікавлюся...

— Галло, містере Іксе!

— Галло!

— Як справи? Чи щось пішло із столика?

— А щоб тебе „спутнік" узяв і на місяць затаскав! Як ти мені упроклятився! Іди до дідька! Не допікай хоч ти мені.

О, щастя, думаю! Я від задоволення ось-ось вибухну сміхом. Хоч стержуюсь. Навіщо, думаю, ще більше дратувати і так розпаленого, роздратованого поганим торгом власника.

Ще день минув... Іду... А серце телень-телень! Чи клюнув хто на совєтську „мануфактуру"?

— Доброго ранку, містере...

— Іди ти під тринадцять аж чортів! — привітав мене Ікс на порозі. — Ти чарівник якийсь, а не людина. Каркав, каркав — і накликав горе: ніхто нічого не купує. Іди від мене, бо від злости кулаком огрію!

О, думаю, погорів містер Ікс, цілком погорів зі своїм хрущовським товаром. Як вже так злує на мене — значить, непереливки, виходить, допекло, за живе взяло... Я стрибав від радости Так тобі й треба, містере Іксе, так тобі й треба, думаю. Згрібай своє добро із столика й жбурляй у яму.

Аж так десь увечері, в суботу, йду знову... Хочу поглянути, що тепер накидав на свого столика містер Ікс. Зілля, щоб гоїти прищі на спині? Фотографії Мерилін Монро? Японські парасольки?

Що?? Не можу повірити своїм очам! Невже ввижається?! Ну так, на столику ще й досі сіріють совєтські сувеніри.

Я — в двері, а назустріч — розсяяний, усміхнений майже до вух — містер Ікс мені дорогу перегороджує... З листом в руках... І він той лист то прикладає до грудей, то трясе ним перед моїм спантеличеним обличчям.

— Бачиш?! — кричить він так, що в моїх вухах мов би якісь бульки полопались. — Бачиш?!

— Нічого, — кажу, — покищо не бачу.

— Як нічого покищо не бачиш?! А оцей лист — що?

— Нічого, кажу, — лист та й тільки. Отаке собі аж нічогісінько.

— Це не нічогісінько, а п'ятдесят долярів! Ось прочитай.

— Та що, кажу, — я буду перечитувати чужу нудоту. Читайте собі на здоров'я, коли охота.

— Бо є охота. Лист — ліпшого й не треба. Ось пан з Филаделфії замовив поштою портрет Хрущова у золотій розкішній рямці.

— Не може бути!

— Може бути. Ось ліпше не перебивай. Окрім портрета, просить прислати біографію — також Хрущова! — оправлену в найкращу шкіру.

— Не вірю!

— Повіриш. Але це ще не всі. До біографії благає прилучити всі його „Мирні пропозиції й промови". Зрозуміло, у першоякісній оправі. Та ще й із витисненими серпом і молотом посередині. Ну, що ти на це скажеш?

Що мені казати? Я вихоплюю із його рук листа, поспіхом прочитую — і від розпуки присідаю... Справді, чорним на білому надряпано: такий-сякий із Филаделфії просить притарабанити йому якнайшвидше все те совєтське дідьковиння.

— І ви серйозно йому вишлете, містере Іксе?

— А як ти думаєш? Оправлю все у шкіру, повитискую всі назви золотом, обцяцькаю, аж очі вбиратиме, старі рямці — і все те аж зафурчить за післяплатою до Филаделфії.

Ви, мабуть, уявляєте, як містер Ікс старався... як він поспішав... обіду не доїдав, ночей не досипав, все приготовляв... ось — портрет Хрущова у пишній рямці, його життєпис і його промови — в твердих шкіряних палітурках, ось... Все те він урочисто складає у зґрабненький, чепурненький і дорогенький (п'ятдесят долярів!) пакуночок, який піде за післяплатою до містера - добродія, що мешкає у Филаделфії. Я бачив, як містер Ікс біг до пошти з пакуночком. Здавалося, від всеобіймаючого щастя він ледь держався ногами грішної землі. Він підплигував, як підплигує юнак, коли поспішає на побачення з коханою.

Підплигував і щось ритмічне, веселеньке бурмотав... Ну, а я? Мене від злости корчі брали. Я ладний був, коли б не мої підтоптані літа упасти серед бруку, на хіднику, задриґати ногами і аж до самих хмар на всеньке горло розкричатися.

***

Відтоді, коли я навідувався до „книгарні" — містер Ікс не проминав нагоди зачепити мене якнебудь, словом уколоти. Підсміхається з мене. До моєї злости ще більшого жару досипає.

Якось заходжу... Обличчя містера Ікса — не обличчя, а суцільна усмішка. Виставив на показ усі свої золоті зуби та коронки.

— Що це з вами? — запитую його. — Може одержали нове замовлення з Филаделфії на товариша Хрущова?

— Ні, — відказує, — нового замовлення ще нема. Але не сьогодні-завтра одержу звідти грошенята.

А тут поштар у халабудугульк! А містер Ікс до нього голосочком ласкавим — аж солоденьким:

— Листи?

— Є листи.

— А може й грошовий переказ на п'ятдесят долярів?

— Переказу нема. Але... пакунок, що ви посилали за післяплатою до Филаделфії, ось повернувся.

— Справді? Чому?

— Ось вам пакунок. На ньому роз'яснено — чому.

Містер Ікс умить якось змалів, зсутулився, вбрання на ньому якось наохляп стало — він узяв пакунка і, як школяр, зліплючи дрижачими устами окремі літери, півголосом прочитав:

„АДРЕСАТ ДВА ДНІ ТОМУ ПЕРЕВЕЗЕНИЙ ДО — ПСИХІЯТРИЧНОЇ ЛІКАРНІ"

Містер Ікс, проказавши, мов би відірвавши від свого тіла: „пропали п'ятдесят долярів"... — подивився журно на мене.

— Пропали, справді пропали, — підтвердив я голосніше і чіткіше.

Містер Ікс розірвав пакунок, потоптав його ногами, тоді згріб жужмом із столика портрети Хрущова та його „Мирні промови" — плюнув на все тричі і з озвірінням вкинув до сміття.

Перша Сесія Головної Ради УЦР в Аргентині

Буенос Айрес. — В неділю 11-го вересня відбулося перше засідання Головної Ради Української Центральної Репрезентації в Аргентині в новому складі. Відкрив сесію Є. Онацький, голова Головної Ради, який, привітавши представництво національних організацій, що входять у склад УЦР, висловив надію, що обговорювання важливих справ, які приходитимуть під увагу Головної Ради, відбуватиметься в спокійному й діловому тоні, бо тільки при такому підході до справ матимемо забезпечення їх найкращого й успішного вирішення. З огляду на численність членства і на обмежений час, просив він висловлюватися якнайкоротше. Він передав слово д-рові Вас. Іваницькому, Голові УЦР, який склав звіт про діяльність Управи УЦР за час від V Конґресу до цієї сесії, попередивши його вглядом в загальну ситуацію нашої національної спільноти, що не повинна пасивно приглядатися, як окремі одиниці докладають усіх зусиль, щоб зробити щось корисне для української національної справи, бо тільки спільними координованими зусиллями всієї нашої національної спільноти зуміємо переборювати трудноці. Потрібна солідарна постава всієї нашої колонії, зокрема супроти тих одиниць, що намагаються підривати своїми діями престиж УЦР.

За короткий час праці теперішньої Управи УЦР відбуто три засідання Управи, на яких розподілено межи членами Управи референтури та функції. Пороблено заходи до створення Спорт. Т-ва „Україна", що мало б виступати під українським прапором у змаганнях аргентинських спортових товариств; запляновано скликання першого загального з'їзду української молоді; вжито заходів для зорганізування українського вчительства: в цій то справі відбулися дві наради українських педагогів під головуванням шкільного референта УЦР, проф. Липинського.

Культурно-освітня референтура взяла на себе оформлення Листопадового Свята та підготовку до Ювілейної Шевченківської Академії в 1961 р. У зв'язку з цією Академією робиться заходи до зорганізування Репрезентативного Хору при УЦР. Створено підготовчий Комітет для поставлення пам'ятника Т. Шевченкові в Буенос Айресі, який вже почав діяльність, а також для видання в еспанській мові біографії нашого великого поета.

Під протекторатом УЦР відбуваються і далі тижнево три радіопередачі, дві безплатні з Державної Радіостанції та з Радіостації Буенос-Айренської Провінції — і одна платна з Радіостації „Колонія", що її оплачує Союз Купців і Промисловців, а також окремі жертводавці. Звернувся до УЦР п. Зота з Мендози з просьбою допомогти йому зорганізувати подібну радіопередачу в Мендозі, він потребував би для цього значної кількости наших платівок, але УЦР не має фондів, щоб ті платівки закупити.

Напередодні сесії, Ів. Григоращук, перший заступник голови УЦР, відлетів по своїх справах до ЗДА. Управа УЦР уповажнила його зарепрезентувати УЦР перед тамошніми українськими установами в справі скликання Світового Конґресу Українців. У письмовому дорученні Управа УЦР висловлює погляд, що, коли б виявилася неможливість зорганізувати той Конгрес на базі політичних організацій, то треба його зорганізувати на базі суспільно-громадських центральних організацій, з тим, щоб дотеперішні політичні центри діяли далі окремо.

В обговоренні звіту голови УЦР взяли участь пп. М. Мушинський, Ст. Мандзій, П. Мілось, д-р Ол. Білосвіт, Ю. Рокош, Ос. Ткачук, радн. Винницький, Хамуляк, Карвацький, інж. Бігун, Ос. Кузьмич. Порушено при цьому справу видання історії України в еспанській мові і справу захисту для старших людей. Д-р В. Іваницький вияснив, що в справі видання історії України, яка вже виготовлена до друку, Управа УЦР звернулася листом до великого видавництва в Барсельоні, що займається подібними виданнями, але ще відповідь від нього не надійшла. Що ж до захисту для старших людей, то, хоч вже знаходиться 12 кандидатів, ця справа не може ще бути задовільно вирішена через брак фондів. Необхідно відновити збірку національного податку і в залежності від того, як поставиться до свого обов'язку загал українського суспільства, буде вирішено і цю справу.

Після цього забрав слово фінансовий референт п. Л. Філь, який представив проєкт бюджету УЦР на 1960 р., зазначивши, що на адміністративні видатки протягом решти 1960 р. вистачить тих грошей, що знаходяться тепер у касі УЦР та які прийдуть з національних свят, що їх влаштовує УЦР. Натомість на інші потреби треба відновити збірку національного датку, що була останніми часами занедбана. Для цього видруковано 1,000 купонів по 20 пезів, згідно з давнім розміром національного датку, і 1,000 купонів по 50 пезів, з огляду на зміну вартости пеза і на те, що знайдуться напевно люди, що захочуть дати більше, від обов'язкових 20 пезів. Ці купони будуть передані до управ усіх організацій в кількості, що відповідає кількості їх членства, і управи мають подбати, щоб всі ці купони викупити. Крім того, наші купці і промисловці мають оподаткуватися по 100 пезів місячно.

В обговоренні пляну фінансового референта взяли участь пп. Ткачук (пропонує, щоб усі, хто позичає гроші в кооперативах „Відродження" та „Фортуна", давали пів відсотка на цілі УЦР), Шушинський, Білосвіт, Качор, Тимчишин, Хамуляк, Вітошинський та Карвацький.

Голова Головної Ради, реасумуючи, зазначив, що всі годяться на тому, що всі організації мають подбати про те, щоб їх членство належно сплатило національний даток, що ж до відсотку з оборотових сум в кооперативах, то він залежатиме від доброї волі клієнтів тих кооператив.

Справу підготови до шевченківських ювілейних святкувань реферував п. Косюк в імені підготовного комітету. Він зазначив, що вже визначено мистецьку комісію, на чолі якої став інж. Ю. Крохмалюк - Тис. Секретарює в ній п. Косюк, а з мистців беруть участь арх. Шульминський, арх. Грабинський та мистець Крюків. Проєкт пам'ятника підготовляє скульптор Булдин, що виготовив уже два проєкти. Треба буде вибрати місце для пам'ятника і в цій справі вести пізніше переговори з муніципалітетом, але перше треба мати проєкт пам'ятника, щоб не йти на переговори з порожніми руками. Також написано до Канади і ЗДА, щоб звідти прислали точний текст ухвалених законів в справі ставлення пам'ятника Шевченкові в тих країнах. Ці закони, без сумніву, значно облегшать перебіг переговорів.

Прослухавши ще вияснення інж. Крохмалюка та пп. Білосвіта, і інж. Бігуна, Головна Рада одноголосно схвалила пороблені заходи, визнаючи, що для українського національного престижу вшанування Т. Шевченка пам'ятником в Буенос Айресі дуже бажане..

Також одноголосно ухвалено пропозицію про створення Фонду Ювілейних Святкувань. Щодо Ювілейної Академії, що вона поділятиметься на дві частини: одної неділі відбудуться ювілейні промови, виступи хору і солістів, а на другу неділю має відбутися вистава опери „Катерина" М. Аркаса на слова Тараса Шевченка.

Головна Рада ухвалила цей проєкт, як і проєкт створення Репрезентативного Хору, спеціяльно для виступу на ювілейній Академії.

Приступлено до виборів Контрольної Комісії і Суду Чести.

До Контрольної Комісії обрано — дир. Б. Яхна, Миколу Сухінського, інж. Бігуна, Качора і Ольшанського.

До Суду Чести: д-ра Білосвіта, радн. Винницького, і п. Фесоловича, Ткачука та інж. Крохмалюка - Тиса.

Довгу дискусію викликала заява голови УЦР про потребу належної контролі людей, що відвідують наші організаційні домівки. Випадок терористичного замаху в Хорватському Клюбі виявив таку потребу. Крім того із загостренням антикомуністичної акції в Арґентині виявиться, мабуть, необхідність для того чи іншого члена нашої національної спільноти шукати в УЦР належного засвідчення своєї справжньої політичної орієнтації. В дискусії над цією справою взяли участь пп. М. Мушинський, інж. Бігун, Ів. Чарнецький, Рокош, Палащук, Косюк, Цимбал, О. Бандура. Одноголосно ухвалено пропозицію п. Мушинського, щоб організації подбали, щоб все їх членство мало організаційні виказки.

Під кінець сесії радн. Винницький, нагадуючи, що цього року сповняться 15 літ від знищення на терені Галичини Української Католицької Церкви, а перед тим було знищено й Українську Автокефальну Церкву, запитав, чи не вважала б Управа вислати в цій справі протест до уряду Арґентини.

На це голова УЦР відповів, що відповідну акцію зорганізується при кінці року.

Сдо

● **У Непалі**, малому королівстві в горах Гімаляях в Азії, арештували трьох комуно - китайських шпигунів. Водночас комуно - китайці кричать — за відомою методою „лови злодія" — що між закордонними альпіністами, які стараються здобувати в Гімаляях недоступні шпилі, є багато „шпигунів". Непаль має ще той клопіт, що з Тибету втікають туди переслідувані комуністами тибетці, а комуно - китайські посіпаки заганяються за ними аж на непальську територію.

В Шикаго: Літо, літо пікніки, здвиги, та вже й по літі . . .

В організованому житті кожної більшої чи меншої нашої Громади з літом зв'язані певні конкретні пляни, надії, калькуляції на підкріплення захитаних фінансів, а для громадянства, зокрема цього молодшого на стрічі, розваги, публічний показ цілорічної праці.

Наші шикаґівські організації роблять те саме. Майже кожна старається щороку використати літній час, а їх управи чи комітети стараються зробити свою літню імпрезу атракцією, щоб притягнути якнайбільше гостей. Найважніщою журбою для них — це піднайти відповідну неділю, щоб було якнайменше конкуренції та щоб з небес усміхалося сонечко.

Треба ствердити, що цьогорічне літо було нашим організаціям милостиве і мабуть жадна із них не везла додому непроданих голубців чи інших буфетових благ, як це бувало в минулих роках. Якщо йде про імпрези, то, мабуть, найбільше оригінальною був виступ 22-го Відділу „Союзу Українок" на „Міжнародній Виставці Торгах" 26 червня. У рямцях дефіляди яхтів на озері Мишиґен, що його організувала Міжнародня Виставка, наші відважні „союзянки" обсадили спільно із кількома позичекими козаками і навіть оригінальним бандуристом два яхти, що під гордо повіваючими українськими прапорами продефілювали спільно із чверть сотнею інших національних груп перед тисячами зібраної публіки.

Не відомо, чи прегарні українські національні строї, чи оригінальна декорація яхтів українськими соняшниками, чи може відповідні пояснення спікера про українську групу і країну її походження, але без пересади українські яхти вітала публіка чи не найкраще і найдовше.

Пікніки, а радше „Дні", започаткувала сумівська молодь 3-го липня на гарній площі поза містом, де відбуваються їх літні імпрези від двох чи трьох літ серед гарної природи. На жаль, трагедія, що стрінула їхню братню пластову організацію попереднього тижня, налягла сумною тінню над цією імпрезою, і сумівська молодь зрезиґнувала з танків і музики.

А відтак пішли: Фестиваль Православної Парохії св. Володимира, (17 липня), День української католицької парохіяльної школи св. Николая (24 липня), Пікнік АБН — (31 липня), Православний День (7 серпня) і того ж дня Старокраєвий Фестин ООЧСУ, Відділ Північ і Південь, Пікнік б. Вояків УПА (14 серпня), Ювілейні святкування з приводу 10-ліття Осередку СУМА ім. Крут на Борнсайд-Шикаґо та Пікнік 220 Відділу УНСоюзу на т. зв. Середньому Півдні Шикаґо. А під кінець ще дві великі імпрези 25-ий День Українського Народнього Союзу — заходом Окружного Комітету Відділів УНС з Шикаґо і околиці — 28 серпня з вибором королеви популярности УНС, якою стала п-а Наталка Гікава, доня відомих наших громадян, та триденний Здвиг СУМА — Захід під час вікенду Дня Праці 3 - 5 вересня. Цей Здвиг зібрав поверх 1,200 молоді із сумівських організацій не тільки Шикаґо, але також інших Осередків, як Дітройт, Клівленд, Акрон, Милвокі, Янґставн та інші, що таборувала під шатрами на згаданій площі за містом, де місцеве СУМА відбуває свої літні імпрези. Якщо ми не вичислили всіх літніх імпрез, — то це не наша вина, а пам'яті, що часами не дописує.

Переглядаючи ці всі імпрези з перспективи минулого вже літа, можна підмітити один цікавий прояв: Всупереч всяким песимістичним передбаченням наших нарікайлів, цьогорічний сезон був успішний. Організатори не мають причини нарікати на дефіцити, бо їх не мали. День Школи св. Николая цього року нагадував найкращі такі „Дні" з часів парохування о. В. Ґавліча та запалу будування нової школи, а Союзовці і ОЧУ-совці не забудуть про допомогову акцію, УККА і т. п. Ці останні завели гарний звичай, що з кожної своєї більшої імпрези закуповують англомовну літературу на українські теми для бібліотек. Православний собор св. Володимира клопочеться про віднову церкви і так кожна парохія чи організація зв'язує з літніми своїми імпрезами частинно свої фінансові пляни і надії. А Сумівський Здвиг мабуть ще досі не бачив стільки учасників і публіки. Висновок: Відповідна підготовка і розголошення, місце, погода і час — це найважніші фактори вдатної імпрези; знеохочення публіки — це побічний фактор. Його часами вживається, щоб виправдати інші недотягнення чи браки.

Ь.Н.

● **Президент Франції** Шарль де Голь, прийнявши прем'єра і міністра закордонних справ Люксембурґу, найменшої з шістьох середньо - европейських держав, об'єднаних в Стальновугільній Спільноті, Спільному господарському ринкові і Евратомові, — закінчив переговори з представниками всіх тих 6-х держав: Італії, Західньої Німеччини, Голляндії, Бельгії і Люксембурґу. Всі вони погодились на затіснення політичних зв'язків, але висловились проти по-

Оксана Совяк

Контральто,

українська концертова співачка виступить на одній з імпрез, з нагоди

ВИСТАВКИ УКРАЇНСЬКОГО МИСТЕЦТВА

у Дітройті.

Вписом 88 учнів почалась Школа Українознавства в Джерзі Сити

Джерзі Ситі. — Від дев'яти років існує в цій громаді, як і в багатьох інших, Рідна Школа, що займається навчанням дітвори українонознавства та вихованням їх в українському національному дусі, доповняючи в цьому парафіяльну школу та молодечі організації в громаді. Керівникам і опікунам цієї Рідної Школи пощастило виклопотати в Шкільній Раді міста приміщення в 16-ій публічній школі, зараз в сусідстві „Свободи", шкільними залями якої вона користується. Навчання відбувається по 5 годин кожної суботи і по одній годині релігії, окремо для католицьких і окремо для православних дітей. Школа має повних вісім кляс навчання і тепер робиться заходи для організації ще одної першої кляси для дітей, що цілком не володіють українською мовою. Школа має сімох учителів, її директором є проф. С. Мухин, а школою піклується також Батьківський Комітет з інж. Ю. Харченком, як головою та п. Вол. Біликом, як скарбником на чолі. Цього року навчання почалось в суботу, 17-го вересня, вписом 88 дітей. Керівники Школи сподіваються, що вкоротці загальна кількість учнів у цій школі переступить сотню дітвори, бо батьки з кожним днем виявляють більше зрозуміння ваги навчання і виховання в цій у кожному відношенні Рідній Школі. Вписи нових учнів до школи приймається кожної суботи перед початком навчання о год. 9-ій рано.

Рідна Школа Українознавства в Пассейку, Н. Дж.

Сьогодні стоїмо на порозі нового шкільного року, і напевно кожний з нас радіє, коли читає на сторінках нашої преси про досягнення Рідної Школи Українознавства.

Таким досягненням може також похвалитися наша громада в Пассейку. Хоч школа українознавства на нашому терені існувала вже довгі роки, то цей останній рік був відмінним роком від попередніх. Як відомо нашому громадянству, на нашому терені існувало дві школи українознавства, одна при Відділі УККА, і друга, яку провадив місцевий Осередок СУМА. Хоч обидві школи програмово були поставлені на належному рівні, то все ж таки українське громадянство, а зокрема молодь, дуже відчували цей *поділ*. Цю важну проблему злучення двох згаданих шкіл старалися розв'язати вже від довшого часу, але такі спільні наради ніколи не дали задовільного успіху. Щойно минулого року завдяки голові УККА п. Марії Стефанів, це діло вдалося довести до кінця.

На ширших сходинах, скликаних головою УККА, на яких були присутні учителі обох шкіл, директор школи п. Рудакевич, батьківські комітети обох шкіл і батьки дітей, вирішено злучити обидві школи в одну і вибрано новий батьківський комітет, який з місця приступив до праці.

За старанням УККА одержано приміщення в публічній школі ч. 10, і 5-го грудня 1959 р. розпочато навчання реорганізованої школи. Навчання відбувалося кожної суботи від год. 9-ої до 12-ої в 3-ох клясах. До школи вписалося 95 дітей, яких поділено на 4-и групи I, II, IV і V. Опіку над школою обняла п. С. Квасовська, котра опісля стала директоркою школи. Учительський склад доповнили п. М. Стефанів і п. Хухра. Треба признати, що завдяки муравлиній праці наших учительок 86 дітей закінчили шкільний рік з повним успіхом, а Рідна Школа своєю сталою участю в усіх громадських імпрезах здобула належне признання серед українського громадянства.

Батьківський Комітет, який в місяці грудні приступив до праці без жадних фінансових засобів, також вив'язався з своїх завдань, як на це вказує касовий звіт:

	Приходи:	Розходи:
З оплат дітей за навчання:	$ 708.00	
Коляда:	205.00	
Дотації: Відділ УККА, СУА і п. М. Стефанів	172.50	
Різне: вписове, імпрези і свідоцтва	69.26	
Оплата вчителям		$ 607.50
Оплата за приміщення . . .		237.50
Свідоцтва і каталоги . . .		16.50
Різне: оголошення, імпрези, обіжники і т. п.		87.32
Разом	$ 1,154.76	$ 948.82
Готівка в касі на початок шкільного року		$ 205.94
Балянс	$ 1,154.76	$ 1,154.76

Спільними силами можемо досягнути великих успіхів. Але найбільшим успіхом є моральний успіх, який не дасться очеркнути словами, коли поглянути на молодь, яка з різних організацій і середовищ зживається в одному братерському крузі, як одна велика родина, щоб вчитися правди про Україну в своїй Рідній Школі.

В. Бакалець.

ПОДЯКА

З Волі Божого Провидіння, відійшов у Вічність, 4-го вересня 1960 року, проживши 63 роки, наш Найдорожчий

МУЖ, БАТЬКО і ДІДУСЬ,

бл. п. Петро ЛУКАСЕВИЧ

член 189 Відд. ім. Симона Петлюри у Филаделфії, Па.

Цією дорогою, з глибини серця, складаємо найщирішу подяку Всім, що віддали останню прислугу Покійному й старались потішити нас в час нашого найбільшого горя.

Сердечно дякуємо Високопреподобному о. Дек. Тришневському — пароховi, за уділення Найсвятіших Тайн, відправлення Парастасу і похоронних Богослужень, та за зворушливе прощальне слово над домовиною.

Рівнож сердечну подяку складаємо п. дир. Остапові Хархалісові за промову.

Щира подяка за участь в Похоронах належиться п. проф. Василеві Верґунові, п. Тимкевич, П-ву Масюкам, п. В. Кулибі, п. В. Антонякові, п. Стефанові Бобилякові, П-ву Харамбурам, усім Яворівцям, Знайомим та Парафіянам.

Нехай Всевишній винагородить Всіх, що яким-небудь способом причинилися до звеличання пам'яті Покійного.

Дуже дякуємо власникові похоронного заведення п. Б. Копобинському за його совісне і справне переведення Похорону:

Горем прибиті:

МАРІЯ — дружина
ІРИНА — дочка
ЗЕНОН — син
ПАВЛУСЬ, РОМЧИК — внуки

Вступайте в члени Українського Народного Союзу!

Титанієва Компанія на Европейському терені

Мій контакт і співпраця з Титанієвою Компанією належить до звичайного припадку, який мав місце весною в 1956 році, коли я подорожував по Канаді і ЗДА. Цей випадок захотів, що будучи в Монтреалі, я стрінув товаришів з Лювенського університету і з Берліну, з-поміж котрих три працювали на відповідальних постах в Титанієвій Компанії. Через них я запізнався з підприємством, його ціллями, його трудовцями і його керівниками; серед яких інженер Солодуха зокрема зробив на мене глибоке враження. Це була основа мого особистого заангажування в Титанієву Компанію, практично базоване на довір'ю її керівних людей. Тоді добродушно дехто називав їх фантастами, а дехто злобно і зі шкодою критикував і засуджував цілий „титанієвий бизнес" українських інженерів. По моїм приїзді до Бельгії у вересні 1956 року мої приятелі в Титанієвій Компанії подумали за „бідну" Европу і мені прислали номінацію на европейського делегата. Тоді саме Титанієва Компанія була на порозі свого другого року існування.

На протязі 4-ох років мого урядування як европейський делегат Титанієвої Компанії я ульокував в Европі 173.000 акцій, що принесло Компанії понад $196.000 на чисто. Це, очевидно, не велика сума для потреб гірничої компанії, але вона стала їй в пригоді.

На 68 шеровців, які Компанія нараховує в Европі, переважно бельгійців, є лише два українці: підписаний і один український інженер із Парижу. По соціяльному опреділенні европейські шеровці представляють всі суспільні кляси, а саме: промисловців, фінансистів, вищих урядовців, купців, адвокатів, нотарів, сенаторів, дипломатів, лікарів, мистців, рентієрів, священиків, військових старшин, і т. д. Поза кількома субскрипціями по сто акцій — це підписки більші, переважно по кілька тисяч, що характеризують европейських шеровців.

Можна б спитати, чому ж так мало українців-шеровців в Европі. Відповідь на це слідуюча: були спроби, але зовсім безуспішні, приєднати українців на пайщиків Титанієвої Компанії; зокрема ці спроби роблено у Франції та Бельгії. Паризьке „Українське Слово" помістило ряд добрих інформативних статтей інж. Михальчука про Титанієву Компанію, однак ці статті не дали жадного практичного висліду. Недовір'я наших людей до ініціятиви власних земляків, їхня необізнаність з вкладанням ощадностей в цінні папери, а брак заможних людей серед наших емігрантів в Европі, це головні причини незацікавлення Титанієвою Компанією серед европейських українців.

До головних трудно щів в роботі європ. делегата треба зачислити факт незареєстровання шерів Компанії на біржі, брак великого капіталу для розбудови Компанії і її молодий вік та її очолення людьми зовсім новими у фінансових і промислових колах. До позитивних аргументів належали: багаті власні зложжя титанієвої руди Компанії, постійний прогрес в розбудові Компанії, розроблення ринку збуту на її руду, перспективи зв'язані із винаходом інж. Солодухи для концентрації титанієвого оксиду, чесність і висока технічна кваліфікованість її керівників. Ці аргументи в основному відтворюють дійсне положення, в якому мусіло проходити самофінансування Компанії від дня її заснування. Тому продаж акцій в Европі був від першого дня лише виключно шляхом особистих контактів і на підставі довір'я до інформацій, які уділяв заінтересованим про Компанію европ. делегат. Треба підчеркнути, що довір'я до особи делегата Компанії відограло чи не першу ролю у приєднанні чужинців на шеровців Компанії. Очевидно, що це довір'я не виключало запитів за довіроччими інформаціями через банки прямо в різних джерелах на місці в Монтреалі. Ця обережність зовсім нормальна, коли брати на увагу, що майже кожний бельгієць купує акції, читає фінансову пресу, не говорячи вже про те, що кожний політичний щоденник реферує кожного дня фінансові, економічні і біржеві новини. Нині можна сказати, що спроби приєднувати приватних субскрипцій, а відтак цілий ряд заходів для здобуття більшої фінансової інвестиції, принесли цінний досвід делегатові, утривалили ім'я Компанії в певних фінансових колах і приготовили терен до дальшої роботи.

Европейський терен представляє ще великі можливості, коли ідеться про ринок збуту для руди і титанієвого пігменту та новий приплив інвестиційного капіталу. Вже рік Титанієва Компанія експортує свою руду до Европи. Сподіваємося, що до року вона зможе післати до Европи перші сотки тони свого високоякісного пігменту з власної фабрики і випродукованого власною опатентованою методою.

Коли брати на увагу життєву правду, що лише з великих трудів і терпінь народжуються великі діла — то Титанієва Компанія в своїм дотеперішнім розвитковім шляху посідає всі дані, щоб служити цікавим прикладом до історії тих промислових компаній чи їм подібних починів, які по тяжких трудощах виростали до великого маштабу підприємств. Цей то шлях с також найкращим тестом життєздатности і динамізму Компанії, а тим самим певним гарантом для доброго вкладу капіталу. Тому европейський шеровець нині так добре розуміє факт, що в Компанію ангажується великий чужий капітал. (Фінансові групи. La Maison Bienvenu Ltd., з Монтреалу і Industrial Holding Corporation, з Ню Йорку, ЗДА, який є рівночасно признанням дотеперішніх осягів Компанії. Це зрозуміння виявилося при повному й швидкому розкупленні останнього бльоку акцій та бондів.

Очевидно, нинішнє положення Компанії дає солідну візитну карточку до дальшої праці в Европі. Установа, що дістає співпрацю великого капіталу, випускає позичкові бонди і завдяки власному опатентованому винаходові — входить в стадію хемічної перерібки власної руди т. є продукції високоякісного титанієвого пігменту, — така установа солідно виправдує перші пляни своїх основників і найкраще гарантує свою дальшу будучність.

На закінчення хочу висловити гаряче бажання на адресу канадійських і американських українців: всі українці повинні піти за прикладом перших шеровців і забезпечити свої ощадності, закуповуючи шері і бонди Титанієвої Компанії. Нема сумніву, що Компанія, дістаючи чужий великий капітал, могла б не цікавитися українським шеровцем. Але ми певні, що українські керівні особи в Титанієвій Компанії не є байдужі до дальшого збільшення українського капіталу до розбудови великого промислового підприємства. Вони добре знають, що мільйони ощадностей українських людей лежать нині в роздробленні на різних місцях без належної рентовности. Чому б їх не зібрати в Титанієвій Компанії? Це може нам здатися, треба хотіти і вірити в справу. Ми не перші, і можемо піти за прикладом інших народів.

А. Кішка

Титанієві Інвестиційні Клюби відзначили 5-річчя, відбувши наради

Союзівка. — Упродовж минулої суботи і неділі, 24 і 25-го вересня, на цій оселі Українського Народного Союзу, повна вже вбирається у свої багатобарвні осінні шати, відбулись перші наради представників Титанієвих Інвестиційних Клюбів, що рівночасно відзначили 5-річчя тієї великої промислової спілки, яку українці дали ініціятиву та в якій грають головну ролю. Титанієва спілка находиться, як відомо, в Канаді та займається видобуванням і перерібкою титанієвої руди. В зустрічі і нарадах Титанієвих Інвестиційних Клюбів взяло участь приблизно 100 представників клюбів та їх родин і гостей, як і представники Титанієвої Спілки з її найбільшими ентузіястами-директорами інж. Солодухою, інж. Міляничем та інж. Марковим на чолі. Програма зустрічі, крім ділових нарад, включала також прийняття-бенкет, що відбувся в суботу, 24-го вересня ввечорі, та мистецькі виступи. Під час бенкету, яким проводив д-р Ярослав Падох, між іншим стверджено, що Титанієві Інвестиційні Клюби існують сьогодні по всіх більших містах Америки і Канади, закупивши досі шерів вартости понад 800,000 долярів. Для прикладу розвитку спілки наведено, що коли між першими шеровцями було багато таких, які на закуп шерів видані гроші вважали майже за пожертву на національну ціль, то тепер переконались, що вони при цьому зробили також добрий „бизнес", бо вартість закуплених тоді за 100 долярів шерів сьогодні виносить 3.000 долярів. Під час бенкету, програму якого, після вступної промови д-ра Падоха, започаткував своїми незрівняними дотепами п. М. Кавка з Клівленду, та европейський делегат інж. А. Кішка, промовляли коротко представники Спілки інж. Солодуха, інж. Марків, інж. Мілянич, а з-поміж запрошених гостей Д. Галичин, ред. Є. Зиблікевич і ред. А. Драган, підкреслюючи вартість економічного сектора в загальному українському розвитку на цьому континенті. В зустрічі взяли участь представники клюбів з Монтреалю, Торонта і Віндсору в Канаді і з Балтимору, Вашингтону, Шикаґа, Ню Йорку, Филаделфії, Трентону, Честеру, Клівленду і Дітройту в ЗДА.

Секретар праці Мічелл не вірить в економічну знижку

Трентон. — Секретар праці Джеймс П. Мічелл сказав на пресовій конференції, що він не вірить в те, щоб вже в найближчому майбутньому почалася економічна знижка, про яку заговорили деякі економісти. На думку Мічелла, економісти є або завелики оптимісти або скрайні песимісти. „Коли б ви їх зібрали в одній кімнаті, то ви не найшли б між ними двох таких, які погоджувалися б в справі економіки ЗДА". Секретар праці оскаржував демократичного кандидата сенатора Кеннеді в тому, що „перебільшує значення деяких проблем і послуговується демагогією". Про знижку на біржі Мічелл заявив, що рух на біржі рідко коли є правдивим образом дійсного стану економіки. Далі секретар праці сказав, що як виграє вибори Ніксон і як йому запропонує залишитися на тому самому становищі, то він радо на це погодиться, бо любить працю на пості секретаря праці.

Тексаські демократи відмовляються від демократичної виборчої плятформи

Даллас, Тексас. — На стейтовій конвенції тексаські демократи відкинули крайову демократичну плятформу, а не тексаський губернатор-демократ Прайс Деніел закликав членів партії підтримувати демократичних кандидатів, сенаторів Джана Ф. Кеннеді і Линдона Б. Джонсона. Він сказав: „Ніхто не сміє твердити, що підтримка наших кандидатів, є одночасно і підтримкою крайової виборчої плятформи". Губернатор Деніел не допустив до того, щоб стейтова конвенція офіційно відкинула крайову демократичну виборчу програму, але на його внесок конвенція ухвалила свою стейтову програму, яка є діяметрично противна до крайової демократичної програми. Конвенція змінила тих двох електорів, які заявили, що вони не будуть голосувати на Кеннеді і Джонсона, коли їхня партія здобуде перемогу в дні 8-го листопада. Коли згаданого прізвище сенатора Линдона Б. Джонсона, який, згідно зі стейтовим законом кандидує і на віце-президента і старається про перевибір на теперішнє становище, то одна часина виявляла своє вдоволення, а інша невдоволення. Донедавна Тексас був демократичним стейтом, але в роках 1952 і 1956 він дав більшість президентові Айзенгаверові. Республиканці сподіються, що і цього року 24 голоси делегатів впадуть на Ніксона і Ладжа.

Секретар торгівлі Мюллер проти загрози „демократичного радикалізму"

Атланта, Джорджія. — Секретар торгівлі Фредерік Г. Мюллер, промовляючи в Ротарі Клюбі, закликав південних підприємців, щоб відкинули демократичну програму, яку він назвав „відродженням радикалізму". Мюллер хвалив співпрацю південних демократів в Конгресі з республиканцями, бо ця співпраця відкинула „соціялістичну схему", яка пропагує „нерозсудливо великі видатки" і яка може порушити економічну стабільність ЗДА. Мюллер не згадував прізвища демократичного кандидата на президента сен. Кеннеді. Він казав, що треба триматися мудрої поради Томаса Джеферсона, який був проти забюрократизування федерального скарбниці. „Не дозвольте, казав секретар торгівлі, щоб хтонебудь із Бостону робив інакше", бо тоді прийде інфляція, яка знівечить економіку країни. Теперішній президент має глибоке зрозуміння для фінансової політики і тому він завжди був і є проти того, щоб розбудовувати економіку при помочі нових боргів.

Посадник Ню Йорку запрошує держави всіх континентів на Світовий Ярмарок в 1961 р.

Ню Йорк. — Посадник Ню Йорку Роберт Вагнер запросив до себе на прийняття генеральних консулів та торговельних аташе чужих держав і під час гостини запросив їх взяти участь в П'ятому Світовому Ярмарку, який відбудеться від 3-го до 13-го травня 1961-го року в Колізеї в Ню Йорку. Посадник Вагнер казав, що цей ярмарок-виставка буде „великою артерією" для міжнародної торгівлі. Він дасть великі користі тим закордонним країнам, які возьмуть в ньому участь, бо місто Ню Йорк це — „найбільший і найуспішніший торговельний ринок". Президент Світової Торговельної Виставки Чарлз Снітов говорив про організацію Ярмарку. Товари будуть виставлені в п'ятох групах: консумційні товари; відділ павільйонів окремих держав; технічні і механічні товари; спортове вилаштування; харчі і напої.

ЗАХІД І НЕВТРАЛЬНІ ВІДКИДАЮТЬ...

(Закінчення зі стор. 1-шої)

лоніялізму — Водсворт заявив буквально: „Совєтський Союз домагається пленарного обміркування ліквідації колоніялізму у світі. Це справді дуже дивна вимога збоку держави, імперіялізм якої охопив більше народів і більше території та проливися з більшим гнетом, ані ж будьде інде можна було бачити в 20-му столітті. Ми згідні з принципом, що колоніялізм мусить відійти геть. Президент Айзенгавер з'ясував це виразно вчора, але це стосується обох типів колоніялізму, колоніялізму з 19-го сторіччя, який властиво зникає і комуністичного колоніялізму 20-го сторіччя, який тепер такий розвинутий. Одначе совєтська пропозиція, як її представлено нині, не подає шляху, як поставитись до будь-котрого з тих двох колоніялізмів". Вудсворт заявив, що Совєтський Союз, як виходить з заяв Хрущова, хоче знищити не Гаммершілда, а „уряд і цілу структуру Генерального Секретаріяту Об'єднаних Націй, а через нього і цілі Об'єднані Нації". Вудсворт пригадав кампанію большевиків проти попереднього генерального секретаря ОН Тригве Лі, на якого Совєти загнівались за його становище до комуністичної агресії в Кореї. Теперішнім своїм походом проти Гаммерилда, Генерального Секретаріяту ОН і самих ОН Совєти — казав Вудсворт — доказують головну тезу своєї політики: „все, чого ми не можемо контролювати, мусимо знищити". — Також бельгійський міністер закордонних справ П'єр Віні гостро відповів Хрущову на його атаки проти Бельгії. Віні ствердив, що не Совєти, а Бельгія дала самостійність Конго. Відкидаючи твердження ганського президента, що Бельгія ніби давала одною рукою, а другою відбирала, натаврував інвективу, наче б Бельгія свідомо спровокувала криваві заворушення в Конго, в яких насилувано бельгійських жінок і вбивано бельгійців.

У Конго збільшились шанси повороту Люмумби на становище прем'єра

Леопольдвіль. — У затяжній боротьбі за владу між президентом Конґа Жозефом Касавубою і прем'єром Патрісом Люмумбою, із щораз змінливою політичною ситуацією з уваги на змінливість настроїв в конголійськім війську, в останніх трьох днях зросли шанси, що Люмумба вернеться на пост конголійського прем'єра. П'ять африканських держав, — Ґана, Ґвінея, Марокко, Судан і З'єдинена Арабська Республіка взялись за посередництво між обома конголійськими провідниками. Їхні дипломатичні репрезентанти в Леопольдвілі перевели довгі розмови з Касавубою, будімто натискаючи на нього, щоб він замирився з Люмумбою. Цей останній ніби заявив, що готов піти на всякі поступки під умовою, що залишиться прем'єром, що він готов змінити склад свого уряду. Полковник Мобуту, який був раньше беззастереженим прихильником президента Касавубу та який 14 вересня ц.р. проголосив зверхню владу війська в Конго, вибивши Люмумбу і мав з ним довшу розмову. Звільнено теж з в'язниці двох найближчих співробітників Люмумби, — віцепрем'єра Антуана Гізенбу, який приїздив був до Ню Йорку на засідання Ради Безпеки ОН, і міністра спорту Моріса Мполю. За газетними вістками, полк. Мобуту хотів відіслати їх до провінції Катанги, але марокканські війська на летовищі буцім-то до цього не допустили й обох звільнили. Сам Люмумба в минулу неділю, вперше після тижня „неприявности" в публічному житті Конґа, об'їздив впродовж одної години Леопольдвіль в авті, що їхало під сильною охороною ганських вояків. Він заявив, що „перемір" і залишається прем'єром. Його заяву оспорив Касавубу і ситуація надалі неясна.

● **Совєтський амбасадор в Ірані** Ніколай Пегов вернувся з Москви до Тегерану після 9-місячної відсутности і зголосився до короля Мохаммеда Різи Палеві з „сердечним привітом" від Хрущова. Він привіз пропозицію від совєтського уряду, що СССР дасть Іранові фінансово - технічну допомогу в заміну за декларацію, що Іран не дозволить Америці покористуватись своїми базами в Ірані для війни проти Совєтського Союзу.

Короткі Вістки

● **У Малайській Федерації** обрано нового президента - володаря 39-річного Раю з Перлісу, якого повне прізвище звучить: Путра Ібн аль-Маргум Саєд Гассан Ямаллюлаіль. Після того, як Федерація Малаїв стала самостійною державою в 1957 р., померли обидва її перші президенти, що мають статус радше монарха, зверхника над князями „прем'єрами автономних провінцій.

● **Стейтовий департамент виховання** стейту Ню Йорк повідомляє, що цього року видатки на шкільництво і освіту виносять майже два більйони долярів; на публічні народні і середні школи (гайскул) мають видати $1,755.000.000, а на університети $145,000.000. Навчання одного учня в народних і середніх школах коштуватиме $622, а чотири роки тому воно виносило $508. 120.100 учителів дістають пересічно по $6,200 річно.

● **Президент Айзенгавер** визначив нюйоркського губернатора Нелсона А. Рокефеллера на свого заступника до Нігерійської Республіки, яка в днях від 26-го вересня до 4-го жовтня відзначає свою незалежність. Нігерія стає незалежною країною від Англії 1-го жовтня, вона буде найбільшою муринською державою в світі — має 36 мільйонів населення.

ТАРЗАН, ч. 4527. Підступ.

Допит виявився неуспішним. Але тоді виступив Тарзан. — Дюранд є доктором... Це було нашою головною причиною, щоб його знайти...

Гарві бистро думав. Він приєднався до розмови. — Так... Наш власний доктор вернувся до табору. Він вмирає...

Місіонар обережно кинув по них очима, а тоді здвигнув раменами. — Що я можу вдіяти?